

SAMODZIELNOŚĆ DZIECKA

1. Samodzielność to wyzwanie dla rozwoju. Państwo, jako Rodzice, kochają swoje dzieci. Miłość, która pomaga dziecku się ROZWIJAĆ, uczy odpowiedzialności, daje motywację do działania i pozwolenie na poszukiwanie autonomii. To naturalne, że dorośli chcą swoje dzieci ochraniać, kontrolować, kierować jego działaniami. Dzięki temu czujemy się ważni, potrzebni, niezbędni. Czasem ograniczamy dzieci przez: lęki, słabość charakteru, zbytnią pracowitość, chęć kontroli lub nadmierną troskę. Odpowiedzią dziecka może być wtedy lęk powodujący bierność lub bunt – agresywność.

Działanie samodzielne podejmowane jest z własnej inicjatywy, zmierza do określonego celu i służy do realizacji własnych potrzeb, a nie uzyskania czyjejś aprobaty.

2. Aby dziecko mogło być samodzielne, potrzebuje:

- a) poczucia bezpieczeństwa,
- b) zaciekawienia
- c) poczucia bliskości (ale nie nadopiekuńczości)
- d) zgody na wspólne działanie

3. Etapy w rozwoju samodzielności:

SYMBIOZA → WSPÓLNE DZIAŁANIE → TWORZENIE WŁASNYCH GRANIC →

AUTONOMIA (dorosłość)

Wspólne działanie to etap przypadający na okres przedszkolny. To czas zbierania informacji o świecie przez zabawę w domu i w przedszkolu. Od 3-4 roku życia dziecko wchodzi w okres intensywnego rozwoju poznawczego, społecznego i emocjonalnego. To, czego dziecko doświadcza w tym okresie, odzwierciedla się później w jego osobowości.

4. Dlaczego dzieci należy wspierać w rozwoju samodzielności?

- a) wzrasta ich poczucie własnej wartości,
- b) kształtuje się poczucie odpowiedzialności,
- c) rośnie ciekawość świata, która jest kluczem do rozwoju,
- d) rośnie szansa na sukcesy dziecka bez naszego udziału,
- e) maleje poczucie zagrożenia, gdy nie ma nas w pobliżu,
- f) wzrasta odporność na niepowodzenia.

5. Samodzielność dorosłych, nasze działanie oraz kontakt z dzieckiem, ma być wzorem. Samodzielności uczymy poprzez:

- rozmowy o samodzielności,
- pokazywanie skutków działań
- przedstawianie innych możliwych rozwiązań sytuacji
- odgadywanie przyczyn aktualnego stanu rzeczy
- podejmowanie wyborów
- chwalenie działań dziecka

6. Radość z obserwowania, jak samodzielne staje się nasze dziecko, powinna być największą nagrodą dla rodzica. Nam wtedy też łatwiej sprostać zadaniom bycia rodzicem!

Zachęcając do bycia niezależnym, warto pamiętać o paru wskazówkach:

- **nie porównuj dziecka z innymi** (Kasia już sama się ubiera, a ty ciągle nie umiesz),
- **podkreślaj postępy** (wcześniej zakładałeś sam czapkę, a teraz świetnie radzisz sobie jeszcze z szalikami i rękawiczkami),
pamiętaj, że **niezbędne jest morze cierpliwości** (przyda się, gdy posiedzimy i poczekamy parę minut na zapięcie guzików),

- **zachęcaj do częstych kontaktów z innymi ludźmi** – sąsiadami, znajomymi, kolegami na podwórku,
- **pomagaj, ile trzeba, ale nie więcej** (obserwuj uważnie swoje dziecko, poradź się pań w przedszkolu, szkole),
- **poznaj ogólną charakterystykę dziecka w danym wieku** – opiekun powinien być uważny zarówno na osiągnięcia dziecka, jak i na jego potencjał i z wyczuciem formułować kolejne zadania tak, by nie wykraczały dalej niż jeden krok ponad to, co dziecko potrafi zrobić i zrozumieć. Inaczej mówiąc, aby skutecznie zmotywować dziecko do pracy należy wykorzystywać posiadaną przez nie wiedzę,
- **nigdy nie zarażaj dziecka swoimi lękami** (nie ma nic gorszego niż mama na placu zabaw, która co chwila krzyczy: – „uważaj, bo spadniesz!”, „nie tak wysoko!”, „nigdy tego nie robiłeś, to niebezpieczne...”),
- **jeśli coś się nie udaje, rozłóż zadanie na kilka prostszych etapów**,
- **pokaż wybór**, wtedy łatwiej zmotywujesz, żeby zrobiło coś samo („jaką szczoteczkę kupimy do mycia zębów, niebieską czy zieloną?”),
- **nie zadawaj zbyt wielu pytań** (co robisz? nie potrafisz?) – obserwuj i nazywaj to, co dziecko robi,
- **nie spiesz się z dawaniem odpowiedzi** - zapytaj dziecko, co o tym myśli,
- **zachęcaj dziecko do korzystania z cudzych doświadczeń**,
- **nie odbieraj nadziei** - wspieraj w sytuacji porażki i ucz aktywnego pokonywania trudności,
- **okaż zainteresowanie i docen wysiłki dziecka**, niekoniecznie efekt końcowy (wkładanie tych rzeczy do pudełka musiało być trudne, spróbujmy teraz zrobić resztę razem),
- **docen to, co dziecko zrobiło dobrze** („zapiąłeś sam trzy guziki, świetnie, zostały tylko dwa”),
- **staraj się rozpoznać i rozgraniczyć dwie strefy – tę, w której dziecko koniecznie musi podporządkować się rodzicielskiej woli** (jemy rano śniadanie), **od tej, w której dziecko ma prawo decydować** (je chrupki z mlekiem), **daj dziecku szansę! po prostu...**

Przekonuj swoje dziecko, że mimo trudności, jakie napotyka w zdobywaniu samodzielności, jesteś dumny z jego pracy i wysiłku.

Uczenie dziecka samodzielności i niezależności nie jest prostym zadaniem, wymaga cierpliwości, zawsze jednak warto pamiętać o tym, że pracując z przedszkolakiem łatwiej nam będzie poradzić sobie z uczniem, którego dążenie do autonomii będzie w dużej mierze zależało od doświadczeń z dzieciństwa.

Materiały przygotowane na spotkania z rodzicami dzieci przedszkolnych na podstawie literatury i doświadczeń pracowników poradni i nauczycieli przedszkoli.

Źródło: <https://ppp1katowice.pl/dzialalnosc/propozycje-dla-rodzicow/>

**Gościnnie zachęcamy do odwiedzania strony internetowej
Poradni Pedagogiczno - Psychologicznej nr 1 w Katowicach, ul. Rataja14**